

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Za razvezo zakonske zveze je treba pri okrožnem sodišču, ki je pristojno glede na kraj zadnjega skupnega prebivališča zakoncev, vložiti zahtevek za razvezo zakonske zveze. Sodišče izda odločbo po obravnavi. Odločba o prenehanju življenjske skupnosti ni pogoj za razvezo zakonske zveze. Ugotovljena mora biti popolna in nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Razlog za razvezo zakonske zveze je popolna in nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze. Izpolnjena morata biti oba pogoja (člen 56(1) zakonika o družini in skrbništvu).

Kljub popolni in nepopravljivi nevzdržnosti zakonske zveze pa razveze zakonske zveze ni mogoče razglasiti, če bi to škodovalo koristi mladoletnih otrok, rojenih v zakonski zvezi, ali če to iz drugih razlogov ne bi bilo v skladu s pravili o družbenem sobivanju. Razveza zakonske zveze ni dopustna niti, če predlog vložijo zakonci, ki je edini odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, razen če se drugi zakonec strinja z razvezo ali če je zavrnitev njegovega soglasja za razvezo v zadevnih okoliščinah v nasprotju s pravili o družbenem sobivanju.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Razvezani zakonci, ki je ob sklenitvi zakonske zveze spremenil svoj priimek, lahko v treh mesecih po tem, ko odločba o razvezi zakonske zveze postane pravno močna, znova prevzame priimek, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze. V ta namen je treba pri vodi matičnega urada ali konzulu predložiti izjavo volje. Poleg tega lahko razvezana zakonca skleneta novo zakonsko zvezo.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

S sklenitvijo zakonske zveze se po zakonu vzpostavi skupno premoženje zakoncev (zakonsko skupno lastništvo), ki zajema premoženje, ki ga med celotnim trajanjem zakonskega skupnega lastništva pridobi eden od zakoncev ali oba zakonca (skupno premoženje). Premoženje, ki ni zajeto z zakonskim skupnim lastništvom, je osebno premoženje zakonca. Sodišče lahko na zahtevo enega od zakoncev skupno premoženje razdeli v odločbi o razvezi zakonske zveze, če taka delitev premoženja ne povzroči prevelike zamude v postopku. Oba zakonca imata enaka deleža na skupnem premoženju. Vendar lahko kateri koli od zakoncev iz utemeljenih razlogov od sodišča zahteva, naj se pri delitvi skupnega premoženja upošteva, koliko je vsak zakonec prispeval k pridobitvi zadevnega premoženja.

Če imata zakonca skupno prebivališče, lahko sodišče v odločbi o razvezi odloči tudi o načinu uporabe tega prebivališča v obdobju, v katerem v njem še naprej prebivata skupaj. V izjemnih okoliščinah, ko eden od zakoncev z nedopustnim ravnanjem onemogoča sobivanje, lahko sodišče na zahtevo drugega zakonca odredi njegovo izselitev. Če tako zahtevata oba zakonca, lahko sodišče v odločbi o razvezi zakonske zveze tudi odloči, da se skupno prebivališče razdeli ali dodeli enemu od zakoncev, če se drugi zakonec strinja s tem, da ga zapusti brez zagotovitve nadomestnega prebivališča in nadomestnih prostorov, če je prebivališče mogoče tako razdeliti ali dodeliti. Sodišče pri odločitvi o skupnem prebivališču upošteva predvsem potrebe otrok in zakonca, ki mu je zaupana starševska odgovornost.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Sodišče v odločbi o razvezi odloči o starševski odgovornosti v zvezi s skupnimi mladoletnimi otroki zakoncev ter stikih med starši in otroki. Določi tudi znesek, ki ga morata zakonca plačevati za preživljanje in vzgojo otrok. Sodišče upošteva pisni sporazum zakoncev o načinu izvajanja starševske odgovornosti in ureditvi stikov z otrokom po razvezi zakonske zveze, če je sporazum v otrokovo korist. Sorojence je treba vzgajati skupaj, razen če jih je v njihovo korist treba ločiti.

Če pisni sporazum zakoncev ne obstaja, o načinu izvajanja starševske odgovornosti in ureditvi stikov z otrokom po razvezi zakonske zveze odloči sodišče ob upoštevanju otrokove pravice, da ga vzgajata oba starša. Sodišče lahko izvajanje starševske odgovornosti dodeli enemu od staršev, pri čemer starševsko odgovornost drugega starša omeji na posamezne obveznosti in pravice v zvezi z otrokom(-ki), če je to v otrokovo korist.

Sodišče se lahko vzdrži odločanja o ureditvi stikov, če tako zahtevata oba zakonca.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Razvezani zakonci, za katerega ni bilo ugotovljeno, da je edini odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, in ki ima finančne težave, lahko od drugega zakonca zahteva preživnino, ki ustreza njegovim razumnim potrebam in finančnim zmožnostim drugega zakonca.

Če je bilo ugotovljeno, da je za nevzdržnost zakonske zveze odgovoren le eden od zakoncev, finančni položaj drugega zakonca pa se zaradi razveze zakonske zveze bistveno poslabša, lahko sodišče na podlagi zahteve zakonca, ki ni odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, odredi, da mora zakonci, ki je edini odgovoren za tako nevzdržnost, prispevati k izpolnjevanju razumnih potreb drugega zakonca, tudi če zadnjenavedeni ni v finančnih težavah.

Preživninska obveznost do zakonca preneha, ko ta sklene novo zakonsko zvezo. Če pa mora preživnino plačevati razvezani zakonci, za katerega je bilo ugotovljeno, da ni bil odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, preživninska obveznost preneha pet let po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze, razen če sodišče to petletno obdobje na zahtevo osebe, upravičene do preživnine, zaradi izjemnih okoliščin podaljša.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

To je formalno prenehanje življenjske skupnosti, tj. na podlagi sodne odločbe v skladu s členi 611 do 616 zakonika o družini in skrbništvu.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Pogoj za prenehanje življenjske skupnosti je popolna nevzdržnost zakonske zveze. Kljub popolni nevzdržnosti zakonske zveze pa prenehanja življenjske skupnosti ni mogoče odobriti, če bi to škodovalo koristi mladoletnih otrok, rojenih v zakonski zvezi, ali če to iz drugih razlogov ne bi bilo v skladu s pravili o družbenem sobivanju. Če zakonca nimata skupnih mladoletnih otrok, lahko sodišče izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, če to zahtevata oba zakonca.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti so praviloma enake kot pri razvezi zakonske zveze, vendar zakonca ne moreta skleniti nove zakonske zveze.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

„Razveljavitev zakonske zveze“ pomeni razveljavitev vseh učinkov zakonske zveze za nazaj. Zakonska zveza se obravnava tako, kot da ni nikoli obstajala. Edina izjema je, da otroci iz razveljavljene zakonske zveze ohranijo status zakonskih otrok.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razlogi za razveljavitev zakonske zveze, ki so navedeni v zakoniku o družini in skrbništvu, so:

eden od zakoncev ni dopolnil zakonsko določene starosti za sklenitev zakonske zveze (člen 10 zakonika o družini in skrbništvu);

eden od zakoncev je popolnoma poslovno nesposoben (člen 11 zakonika o družini in skrbništvu);

eden od zakoncev je duševni bolnik ali ima motnjo v duševnem razvoju (člen 12 zakonika o družini in skrbništvu);

zakonska zveza je bila sklenjena v času, ko je še trajala prejšnja zakonska zveza katerega izmed zakoncev (člen 13 zakonika o družini in skrbništvu);

zakonca sta sorodnika v ravni ali stranski vrsti (bratje in sestre, vključno s polbrati in polsestrami ter zunajzakonskimi brati in sestrami) ali sta v svaštvu v ravni vrsti (člen 14 zakonika o družini in skrbništvu). Vendar lahko sodišče iz utemeljenih razlogov dovoli sklenitev zakonske zveze kljub svaštvu v ravni vrsti;

zakonca sta posvojenec in posvojitelj (člen 15 zakonika o družini in skrbništvu);

predložena je bila izjava, da je zakonec sklenil zakonsko zvezo v stanju, v katerem iz katerega koli razloga ni bil sposoben sprejemati zavestnih odločitev, da je bil pri sklenitvi zakonske zveze v zmoti o osebi drugega zakonca ali da je zakonsko zvezo sklenil pod vplivom protipravne grožnje (člen 151 zakonika o družini in skrbništvu);

če je zakonsko zvezo sklenil pooblaščenec, lahko pooblastitelj zahteva razveljavitev zakonske zveze, če ni bila izdana sodna odločba, s katero bi bila dovoljena sklenitev zakonske zveze prek pooblaščenca, ali če je bilo pooblastilo neveljavno ali dejansko preklicano. Vendar se na ta razlog za razveljavitev ni mogoče sklicevati, če sta zakonca živela skupaj.

Vsak od zgoraj navedenih razlogov je moral obstajati ob sklenitvi zakonske zveze. Če so razlogi za razveljavitev zakonske zveze prenehali veljati, pa sklenjene zakonske zveze ni mogoče razveljaviti, tudi če so taki razlogi prej obstajali.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Odločba o razveljavitvi zakonske zveze je konstitutivna in ima posledice za tretje osebe (*erga omnes*). Ima dve vrsti posledic:

ex tunc, tj. posledice za nazaj do datuma sklenitve zakonske zveze, npr. zakonca prevzmeta zakonski stan, ki sta ga imela pred sklenitvijo zakonske zveze, in ponovno prevzmeta svoj prejšnji priimek; svaštvo med zakoncem in družino drugega zakonca preneha, zakonito dedovanje pa ni mogoče;

ex nunc, tj. posledice, ki nastopijo šele po pravnomočnosti odločbe o razveljavitvi zakonske zveze, npr. v zvezi s premoženjskimi razmerji.

Posledice razveljavitve zakonske zveze za odnos med zakoncema in otroki iz njune zakonske zveze ter za premoženjska razmerja med zakoncema so urejene z zadevnimi predpisi o razvezi zakonske zveze. Poudariti je treba, da se zakonec, ki je zakonsko zvezo sklenil v slabi veri, šteje za odgovornega za nevdržnost zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Zakoncem na Poljskem je na voljo družinska mediacija. Namenjena je predvsem takemu reševanju sporov med zakoncema, da se prepreči razveza

zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti. Če to ni mogoče, pa je namen mediacije doseči dogovor o pogojih razveze zakonske zveze

(premoženjska vprašanja, skrb za otroke). Mediacijo izvajajo predvsem nevladne organizacije, ustanove in združenja. Zakoncem so na voljo tudi različne oblike družinske terapije, pomoč psihologov, psihoterapevtov, skupin za pomoč itd. Mediacija je mogoča tudi med sodnim postopkom.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevke za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze je treba vložiti pri okrožnem sodišču (*sąd okręgowy*), ki je pristojno glede na kraj zadnjega skupnega prebivališča zakoncev. Če to ni mogoče, je treba zahtevke vložiti pri okrožnem sodišču, ki je pristojno glede na kraj prebivališča vložnika.

Za takšne zahtevke se zaračuna sodna taksa.

Zahtevku je treba priložiti naslednje dokumente: kopije dokumentov o osebnem stanju (poročni list, rojstni listi otrok), dokument, s katerim stranka pooblasti odvetnika za zastopanje (če je stranka sama izbrala svojega odvetnika), in druga potrdila, ki so lahko pomembna za zadevo (zdravniška potrdila), potrdila, ki so jih izdali javni organi, upravne odločbe itd.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da. Stranka, ki zaradi svojega finančnega položaja ne more plačati zahtevane takse, lahko pri sodišču vloži prošnjo za popolno ali delno oprostitev plačila sodnih stroškov, sodišče pa lahko zaprosi tudi, naj imenuje odvetnika za zastopanje po uradni dolžnosti.

Oseba, ki vloži prošnjo za popolno ali delno oprostitev plačila sodnih stroškov ali imenovanje zastopnika po uradni dolžnosti, mora prošnji priložiti izjavo o svojem finančnem položaju (na ustreznem obrazcu, ki je na voljo pri sodišču), dokazilo o zaslužku (dohodku) ter druge informacije o premoženju in družinskih okoliščinah.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da, v vseh teh primerih je mogoče vložiti pritožbo pri drugostopenjskem sodišču. Zakonca se lahko zoper odločbo okrožnega sodišča pritožita pri pritožbenem sodišču.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (v nadaljnjem besedilu: uredba Bruselj IIa) se take odločbe na Poljskem samodejno priznajo, ne da bi bilo treba za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek (člen 21 uredbe Bruselj IIa).

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Katera koli zainteresirana stran lahko zahteva izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe (člen 21(3) uredbe Bruselj IIa). Na Poljskem se taki zahtevki predložijo okrožnim sodiščem. Krajevna pristojnost se določi glede na običajno prebivališče osebe, zoper katero se vlaga zahtevke za izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe. Če nobeden od navedenih krajev ni na Poljskem, se krajevna pristojnost določi po kraju izvršitve (člen 29(2) uredbe Bruselj IIa).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Poljska je pogodbenica številnih mednarodnih sporazumov, s katerimi je urejeno to vprašanje. Taki predpisi imajo prednost pred poljskim mednarodnim zasebnim pravom. Kadar imata zakonca različno državljanstvo, se tako lahko uporabijo različni predpisi. Če ni sklenjen mednarodni sporazum, se uporabi zakon o mednarodnem zasebnem pravu z dne 14. februarja 2011. V skladu s členom 54 tega zakona se zakonska zveza razveže na podlagi skupnega nacionalnega prava zakoncev, ki se uporabi ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze. Če zakonca nimata skupnega nacionalnega prava, se uporabi pravo države, v kateri oba zakonca prebivata ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze. Če ob vložitvi takega zahtevka nimata skupnega prebivališča, se uporabi pravo zadnje države, v kateri sta imela skupno prebivališče, če ima eden od zakoncev tam še vedno običajno prebivališče. V drugih primerih se zakonska zveza razveže na podlagi poljskega prava.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 17/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.